

32009R0715

L 211/36

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

14.8.2009.

UREDBA (EZ) br. 715/2009 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 13. srpnja 2009.****o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 95.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s postupkom predviđenim u članku 251. Ugovora ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Unutarnje tržište prirodnog plina, koje se postupno uvodi od 1999. godine, ima za cilj pružanje stvarnog izbora svim potrošačima u Zajednici, bilo da se radi o građanima ili poduzećima, novih poslovnih mogućnosti i dodatne prekogranične trgovine, radi ostvarivanja veće učinkovitosti, konkurentnih cijena i viših standarda usluga te doprinošenja sigurnosti nabave i održivosti.
- (2) Direktiva 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta prirodnog plina ⁽⁴⁾ i Uredba (EZ) br. 1775/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. rujna 2005. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina ⁽⁵⁾ značajno su doprinijele stvaranju takvog unutarnjeg tržišta prirodnog plina.
- (3) Iskustvo stečeno u provedbi i praćenju prvog niza smjernica za dobru praksu, koje je 2002. godine usvojio Europski regulatorni forum o plinu (Madridski forum), dokazuje da je, kako bi se u svim državama članicama osigurala potpuna provedba pravila koja su predviđena u tim smjernicama i kako bi se u praksi pružilo minimalno jamstvo jednakih uvjeta za pristup tržištu, potrebno omogućiti da postanu pravno izvršive.
- (4) Drugi niz zajedničkih pravila pod naslovom „Druge smjernice za dobru praksu” usvojen je na sastanku

Madridskog foruma 24. i 25. rujna 2003., a svrha ove Uredbe je utvrditi, na temelju tih smjernica, osnovna načela i pravila koja se odnose na pristup mreži i usluge za pristup trećih strana, upravljanje zagušenjem, transparentnost, uravnoteživanje i trgovanje pravima na kapacitet.

- (5) Direktivom 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina ⁽⁶⁾ previđena je mogućnost kombiniranog operatora transportnog i distribucijskog sustava. Pravila koja su predviđena u ovoj Uredbi stoga ne iziskuju promjenu organizacije nacionalnih transportnih i distribucijskih sustava koji su sukladni s odgovarajućim odredbama te direktive.
- (6) Visokotlačni plinovodi koji povezuju lokalne distributere na plinsku mrežu, a ne koriste se prvenstveno u kontekstu lokalne distribucije, pripadaju u područje primjene ove Uredbe.
- (7) Potrebno je precizirati kriterije prema kojima se utvrđuju tarife za pristup mreži kako bi se osigurala njihova potpuna usklađenost s načelom nediskriminacije i potrebama unutarnjeg tržišta koje dobro funkcionira te u potpunosti voditi računa o potrebi za cjelovitošću sustava i odražavati stvarno nastale troškove, u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog mrežnog operatora te su transparentni, a istodobno uključuju primjereni povrat od ulaganja te, prema potrebi, vode računa o uspoređivanju tarifa koje provode regulatorna tijela.
- (8) Pri izračunu tarifa za pristup mreži važno je voditi računa o stvarno nastalim troškovima u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog mrežnog operatora te su transparentni, kao i o potrebi da se osigura primjereni povrat od ulaganja te poticaji za gradnju nove infrastrukture, uključujući poseban regulatorni tretman za nova ulaganja, kao što je predviđeno Direktivom 2009/73/EZ. U tom pogledu, a posebno ako postoji učinkovito tržišno natjecanje između plinovoda, uspoređivanje tarifa koje provode regulatorna tijela razmatrat će se kao primjereno pitanje.
- (9) Uporaba tržišnih mehanizama, kao što su aukcije, radi utvrđivanja tarifa mora biti uskladiva s odredbama koje su utvrđene u Direktivi 2009/73/EZ.

⁽¹⁾ SL C 211, 19.8.2008., str. 23.⁽²⁾ SL C 172, 5.7.2008., str. 55.⁽³⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 9. srpnja 2008. (još nije objavljeno u Službenom listu), Zajedničko stajalište Vijeća od 9. siječnja 2009. (SL C 75 E, 31.3.2009., str. 38.) i Stajalište Europskog parlamenta od 22. travnja 2009. (još nije objavljeno u Službenom listu). Odluka Vijeća od 25. lipnja 2009.⁽⁴⁾ SL L 176, 15.7.2003., str. 57.⁽⁵⁾ SL L 289, 3.11.2005., str. 1.⁽⁶⁾ SL L 211, 14.08.2009., str. 94.

- (10) Zajednički minimalni paket usluga za pristup trećih strana potreban je radi osiguravanja zajedničkog minimalnog standarda pristupa u praksi u svakom dijelu Zajednice, kako bi se osigurala dostatna usklađenost usluga za pristup trećih strana i omogućilo iskorištavanje prednosti koje proizlaze iz unutarnjeg tržišta prirodnog plina koje dobro funkcionira.
- (11) U ovom trenutku u Zajednici postoje prepreke za prodaju plina pod jednakim uvjetima, bez diskriminacije ili smetnji. Prije svega još ne postoji nediskriminirajući pristup mreži i jednako djelotvorna razina regulatornog nadzora u svim državama članicama, a i dalje postoje izolirana tržišta.
- (12) Kako bi se dovršilo unutarnje tržište prirodnog plina, trebalo bi ostvariti dostatnu razinu prekograničnih kapaciteta spojnih plinovoda i podržati integraciju tržišta.
- (13) U Komunikaciji Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Energetska politika za Europu” naglašena je važnost dovršenja unutarnjeg tržišta prirodnog plina i stvaranja istih uvjeta za sva poduzeća za prirodni plin u Zajednici. Komunikacije Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Izgledi unutarnjeg tržišta plina i električne energije” i „Analiza europskog sektora plina i električne energije (konačno izvješće) prema članku 17. Uredbe (EZ) br. 1/2003” ukazala su na to da postojeća pravila i mjere niti osiguravaju potreban okvir niti omogućavaju stvaranje kapaciteta spojnih plinovoda za ostvarivanje cilja učinkovitog i otvorenog unutarnjeg tržišta koje dobro funkcionira.
- (14) Uz temeljitu provedbu postojećeg pravnog okvira, trebalo bi i prilagoditi regulatorni okvir za unutarnje tržište prirodnog plina, koji je predviđen u Uredbi (EZ) br. 1775/2005, u skladu s tim komunikacijama.
- (15) Posebno je potrebna veća suradnja i usklađivanje operatora transportnih sustava radi izrade mrežnih kodeksa za pružanje djelotvornog i transparentnog prekograničnog pristupa transportnim mrežama i upravljanje njima te radi osiguravanja usklađenog planiranja koje je dostatno okrenuto budućnosti i solidnog tehničkog razvoja transportnog sustava u Zajednici, uključujući stvaranje kapaciteta spojnih plinovoda, vodeći računa o okolišu. Mrežni kodeksi trebali bi biti sukladni okvirnim smjernicama koje po svojoj prirodi nisu obvezujuće (okvirne smjernice) i koje izrađuje Agencija za suradnju energetske regulatora, osnovana Uredbom (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o osnivanju Agencije za suradnju energetske regulatora ⁽¹⁾ (Agencija). Agencija bi trebala odigrati ulogu u preispitivanju, na temelju činjenica, nacrtu mrežnih kodeksa, uključujući njihovu usklađenost s okvirnim smjernicama, te bi trebala imati mogućnost da ih preporuči za donošenje Komisiji. Agencija bi trebala procijeniti predložene izmjene mrežnih kodeksa i imati mogućnost preporučiti ih za donošenje Komisiji. Operatori transportnih sustava trebali bi upravljati svojim mrežama u skladu s tim mrežnim kodeksima.
- (16) Kako bi se osiguralo optimalno upravljanje plinskom transportnom mrežom u Zajednici, trebalo bi osnovati Europsku mrežu operatora transportnih sustava za plin (ENTSO za plin). Zadatke ENTSO-a za plin trebalo bi izvršavati u skladu s pravilima Zajednice o tržišnom natjecanju, koja se i dalje primjenjuju na odluke ENTSO-a za plin. Zadatci ENTSO-a za plin trebali bi biti dobro definirani, a njegova bi metoda rada trebala osigurati učinkovitost, transparentnost i reprezentativnost ENTSO-a za plin. Svrha mrežnih kodeksa koje izradi ENTSO za plin nije zamijeniti potrebne nacionalne mrežne kodekse za pitanja koja nisu prekogranične prirode. S obzirom na to da se pristupom na regionalnoj razini može ostvariti djelotvorniji napredak, operatori transportnih sustava trebali bi uspostaviti regionalne strukture unutar cjelokupne strukture za suradnju te osigurati da su rezultati na regionalnoj razini usklađivi s mrežnim kodeksima i neobvezujućim desetogodišnjim planovima razvoja mreže na razini Zajednice. Preduvjet za suradnju unutar takvih regionalnih struktura je djelotvorno razdvajanje mrežnih djelatnosti od djelatnosti proizvodnje i opskrbe. U odsutnosti takvog razdvajanja regionalna suradnja između operatora transportnih sustava stvara rizik protutržišnog djelovanja. Države bi članice trebale promicati suradnju i pratiti djelotvornost mrežnih djelatnosti na regionalnoj razini. Suradnja na regionalnoj razini trebala bi biti usklađiva s razvojem konkurentnog i učinkovitog unutarnjeg tržišta plina.
- (17) Svim je sudionicima na tržištu zajednički interes za rad koji se očekuje od ENTSO-a za plin. Zbog toga je učinkovit postupak savjetovanja od ključne važnosti te bi postojeće strukture koje su uspostavljene radi olakšavanja i racionalizacije postupka savjetovanja, kao što su Europsko udruženje za racionalizaciju razmjene energije, nacionalni regulatori ili Agencija, trebale odigrati važnu ulogu.
- (18) Kako bi se osigurala veća transparentnost u pogledu razvoja plinske transportne mreže u Zajednici, ENTSO za plin trebao bi izraditi, objaviti i redovito ažurirati neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na razini Zajednice (plan razvoja mreže na razini Zajednice). U taj bi plan razvoja mreže trebalo uključiti održive plinske transportne mreže i potrebne regionalne spojne plinovode, relevantne s komercijalnoga gledišta ili s gledišta sigurnosti opskrbe.

⁽¹⁾ SL L 211, 14.08.2009., str. 1.

- (19) Kako bi se unaprijedilo tržišno natjecanje putem likvidnih veleprodajnih tržišta plina, od ključne je važnosti da se plinom može trgovati neovisno o njegovom položaju u mreži. Jedini način da se to i učini jest dati korisnicima mreže slobodu da neovisno rezerviraju ulazni i izlazni kapacitet, čime se omogućava transport plina kroz zone, umjesto duž ugovornih pravaca. Na 6. Madridskom forumu održanom 30. i 31. listopada 2002. većina zainteresiranih strana već je izrazila sklonost prema ulazno-izlaznom sustavu, kako bi se olakšao razvoj tržišnog natjecanja. Tarife ne bi smjele ovisiti o transportnoj ruti. Zbog toga tarifa koja je utvrđena za jednu ili više ulaznih točaka ne bi smjela biti povezana s tarifom koja je utvrđena za jednu ili više izlaznih točaka i obrnuto.
- (20) Pozivanje na usklađene ugovore o transportu u kontekstu nediskriminirajućeg pristupa mreži operatora transportnih sustava ne znači da uvjeti ugovora o transportu određenog operatora sustava u nekoj od država članica moraju biti isti kao i uvjeti drugog operatora transportnog sustava u toj državi članici ili nekoj drugoj državi članici, osim ako su utvrđeni minimalni zahtjevi koje moraju ispunjavati svi ugovori o transportu.
- (21) U plinskim mrežama postoji značajno ugovorno zagušenje. Načela upravljanja zagušenjem i raspodjele kapaciteta za nove ili tek sklopljene ugovore zbog toga se temelje na oslobađanju neiskorištenog kapaciteta, tako da se korisnicima mreže omogući da daju u zakup ili preprodaju svoj ugovoreni kapacitet, i na obvezi operatora transportnih sustava da neiskorišteni kapacitet ponude na tržištu, najmanje na „day-ahead” osnovi (jedan dan unaprijed) i kao neprekidivi kapacitet. S obzirom na veliki udio postojećih ugovora i potrebu za stvaranjem stvarno jednakih uvjeta za korisnike novih i postojećih kapaciteta, ta bi načela trebalo primijeniti na sav ugovoreni kapacitet, uključujući postojeće ugovore.
- (22) Iako fizičko zagušenje mreža u ovom trenutku rijetko predstavlja problem u Zajednici, to bi se moglo promijeniti u budućnosti. Stoga je važno propisati temeljno načelo za raspodjelu zagušenog kapaciteta u takvim okolnostima.
- (23) Praćenje tržišta, koje su posljednjih godina provela nacionalna regulatorna tijela i Komisija, ukazalo je na to da važeći zahtjevi u pogledu transparentnosti i pravila pristupa infrastrukturi nisu dovoljna kako bi se osigurala vjerodostojnost, dobro funkcioniranje, otvorenost i učinkovitost unutarnjeg tržišta plina.
- (24) Jednak pristup informacijama o fizičkom stanju i učinkovitosti sustava potreban je kako bi svi sudionici na tržištu mogli procijeniti cjelokupnu situaciju u pogledu potražnje i ponude te prepoznati razloge oscilacije veleprodajnih cijena. To uključuje preciznije informacije o ponudi i potražnji, kapacitetu mreže, protoku i održavanju, uravnoteživanju i raspoloživosti te korištenju skladišta. S obzirom na značaj tih informacija za funkcioniranje tržišta, potrebno je ublažiti postojeća ograničenja objavljivanja zbog povjerljivosti.
- (25) Međutim, zahtjevi o povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija posebno su značajni kada je riječ o poslovnim podacima strateške prirode za poduzeće, ako postoji samo jedan korisnik po sustavu skladišta plina ili ako se radi o podacima u vezi s izlaznim točkama unutar sustava ili podsustava koji nisu spojeni na drugi transportni ili distribucijski sustav, već samo na jednog industrijskog krajnjeg kupca, kada bi se objavom takvih podataka otkrili povjerljivi podaci o proizvodnom procesu tog kupca.
- (26) Kako bi se ojačalo povjerenje u tržište, sudionici na njemu trebaju imati jamstvo da oni koji sudjeluju u zloupotrebi mogu biti izloženi učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama. Nadležna tijela trebala bi biti ovlaštena za djelotvornu istragu navoda o zloupotrebi tržišta. U tom je smislu potrebno nadležnim tijelima osigurati pristup podacima koji pružaju uvid u operativne odluke opskrbljivača. Na tržištu se plina sve te odluke priopćuju operatorima sustava u obliku rezervacija kapaciteta, nominacija i ostvarenih protoka. Operatori sustava trebali bi podatke u vezi s tim čuvati tako da određeno vremensko razdoblje budu na raspolaganju i lako dostupni nadležnim tijelima. Nadležna bi tijela osim toga trebala redovito pratiti poštuju li operatori transportnih sustava pravila.
- (27) Pristup sustavima skladišta plina i terminalima za ukapljeni prirodni plin (UPP) u nekim je državama članicama nedostatan te je stoga potrebno poboljšati provedbu postojećih pravila. Praćenje koje je provela Skupina europskih regulatora za električnu energiju i plin ukazalo je na to da se neobvezne smjernice dobre prakse s obzirom na pristup trećih strana za operatore sustava skladišta plina, o kojima su se dogovorile sve zainteresirane strane na Madridskom forumu, nedovoljno primjenjuju te se stoga moraju učiniti obvezujućima.
- (28) Nediskriminirajući i transparentni sustavi uravnoteživanja za plin kojima upravljaju operatori transportnih sustava važni su mehanizmi, posebno za nove sudionike na tržištu, koji bi mogli imati više teškoća s uravnoteživanjem svojeg cjelokupnog prodajnog portfelja od poduzeća koja već funkcioniraju unutar određenog tržišta. Zbog toga je potrebno utvrditi pravila kojima se osigurava da operatori transportnih sustava koriste takve mehanizme na način koji je uskladiv s nediskriminirajućim, transparentnim i djelotvornim uvjetima za pristup mreži.
- (29) Trgovanje primarnim pravima na kapacitete važan je dio razvoja konkurentnog tržišta i stvaranja likvidnosti. Ovom bi se Uredbom stoga trebalo utvrditi osnovna pravila u vezi s takvim trgovanjem.

- (30) Nacionalna regulatorna tijela trebala bi osigurati poštovanje pravila sadržanih u ovoj Uredbi i smjernica usvojenih na temelju nje.
- (31) U smjernicama koje su priložene ovoj Uredbi posebno su utvrđena posebna provedbena pravila na temelju Drugih smjernica za dobru praksu. Ako je potrebno, ta će se pravila vremenom razvijati vodeći računa o razlikama nacionalnih plinskih sustava.
- (32) Pri svakom prijedlogu izmjene smjernica koja su priložene ovoj Uredbi, Komisija bi trebala osigurati prethodno savjetovanje sa svim zainteresiranim stranama na koje se odnose smjernice, a koje predstavljaju profesionalne organizacije, te s državama članicama u okviru Madridskog foruma.
- (33) Od država članica i nadležnih nacionalnih tijela trebalo bi se zahtijevati da potrebne podatke dostave Komisiji. S takvim bi podacima Komisija trebala postupati kao s povjerljivim podacima.
- (34) Ova Uredba i smjernice usvojene u skladu s njom ne dovode u pitanje primjenu pravila Zajednice o tržišnom natjecanju.
- (35) Mjere koje su potrebne za provedbu ove Uredbe trebalo bi usvojiti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji ⁽¹⁾.
- (36) Posebno bi Komisiju trebalo ovlastiti za utvrđivanje ili usvajanje smjernica koje su potrebne za osiguravanje minimalne razine usklađenosti potrebne za ostvarivanje ciljeva ove Uredbe. Budući da su te mjere sveobuhvatne i namijenjene su izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni, između ostalog tako da je dopunjuju novim elementima koji nisu ključni, one se moraju usvojiti u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom koji je predviđen u članku 5.a Odluke 1999/468/EZ.
- (37) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, to jest utvrđivanje poštenih pravila u vezi s uvjetima za pristup transportnim mrežama prirodnog plina, sustavima skladišta plina i terminalima za UPP, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ih se može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (38) S obzirom na opseg izmjena koje se ovdje uvode u Uredbu (EZ) br. 1775/2005, zbog jasnoće i jednostavnosti poželjno je da se odredbe o kojima je riječ preinače tako da ih se spoji u jedinstveni tekst u okviru nove Uredbe,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Cilj je ove Uredbe:

- (a) utvrditi nediskriminirajuća pravila za uvjete pristupa transportnim sustavima prirodnog plina, vodeći računa o posebnim značajkama nacionalnih i regionalnih tržišta radi osiguravanja ispravnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta plina;
- (b) utvrditi nediskriminirajuća pravila za uvjete pristupa terminalima za UPP i sustavima skladišta plina, vodeći računa o posebnim značajkama nacionalnih i regionalnih tržišta; i
- (c) olakšati nastajanje transparentnog tržišta na veliko koje dobro funkcionira, s visokim stupnjem sigurnosti opskrbe plinom, i osigurati mehanizme za usklađivanje pravila pristupa mreži za prekograničnu razmjenu plina.

Ciljevi iz prvog podstavka obuhvaćaju postavljanje usklađenih načela za tarife ili metodologije na temelju kojih se one izračunavaju, za pristup mreži, ali ne i sustavima skladišta plina, uspostavljanje usluga za pristup trećih strana i usklađenih načela za raspodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem, utvrđivanje zahtjeva o transparentnosti, pravila uravnoteživanja i naknada za neravnotežu te olakšavanje trgovanja kapacitetima.

Ova se Uredba, uz izuzetak članka 19. stavka 4., primjenjuje samo na sustave skladišta plina koji potpadaju pod članak 33. stavke 3. ili 4. Direktive 2009/73/EZ.

Države članice mogu uspostaviti subjekt ili tijelo koje je osnovano u skladu s Direktivom 2009/73/EZ, za potrebe izvršavanja jedne ili više funkcija koje se obično dodjeljuju operatoru transportnog sustava, i koje podliježe zahtjevima ove Uredbe. Taj subjekt ili tijelo podliježe certificiranju u skladu s člankom 3. ove Uredbe i imenovanju u skladu s člankom 10. Direktive 2009/73/EZ.

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:
 1. „transport” znači prijenos prirodnog plina s ciljem njegove isporuke kupcima, putem mreže koja uglavnom sadrži visokotlačne plinovode, osim mreže proizvodnih plinovoda i dijela visokotlačnih plinovoda koji se prvenstveno koristi u kontekstu lokalne distribucije prirodnog plina, isključujući opskrbu;

⁽¹⁾ SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

2. „ugovor o transportu” znači ugovor koji je operator transportnog sustava sklopio s korisnikom mreže radi izvršavanja transporta;
 3. „kapacitet” znači maksimalni protok, izražen u normalnim kubičnim metrima po jedinici vremena ili energetske jedinici po jedinici vremena, na koji korisnik mreže ima pravo u skladu s odredbama ugovora o transportu;
 4. „neiskorišteni kapacitet” znači stalni kapacitet koji je korisnik mreže stekao na temelju ugovora o transportu, ali koji taj korisnik nije nominirao u roku koji je predviđen ugovorom;
 5. „upravljanje zagušenjem” znači upravljanje portfeljem operatora transportnog sustava radi optimalnog i maksimalnog korištenja tehničkog kapaciteta i pravovremenog otkrivanja budućih točaka zagušenja i zasićenja;
 6. „sekundarno tržište” znači tržište na kojem se kapacitetima trguje drukčije od primarnog tržišta;
 7. „nominacija” znači čin pri kojem korisnik mreže prethodno izvješćuje operatora transportnog sustava o stvarnom protoku koji korisnik mreže želi utisnuti u sustav ili povući iz njega;
 8. „renominacija” znači naknadno izvješćivanje o ispravljenoj nominaciji;
 9. „cjelovitost sustava” znači svaka situacija u vezi s određenom transportnom mrežom, uključujući potrebnu transportnu infrastrukturu u kojoj tlak i kakvoća prirodnog plina ostaju unutar minimalnih i maksimalnih granica koje je propisao operator transportnog sustava, tako da je transport prirodnog plina zajamčen s tehničkog gledišta;
 10. „razdoblje uravnoteživanja” znači razdoblje unutar kojeg svaki korisnik mreže povlačenje određene količine prirodnog plina, izraženo u energetske jedinice, mora nadoknaditi tako da utisne istu količinu prirodnog plina u transportnu mrežu u skladu s ugovorom o transportu ili mrežnim kodeksom;
 11. „korisnik mreže” znači kupac ili potencijalni kupac operatora transportnog sustava i sami operatori transportnih sustava, u mjeri u kojoj im je potrebno da izvrše svoje funkcije u vezi s transportom;
 12. „prekidive usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava nudi u vezi s prekidivim kapacitetom;
 13. „prekidivi kapacitet” znači kapacitet transporta plina koji operator transportnog sustava može prekinuti u skladu s uvjetima koji su predviđeni ugovorom o transportu;
 14. „dugoročne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava pruža godinu dana ili dulje;
 15. „kratkoročne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava pruža u razdoblju kraćem od godine dana;
 16. „stalni kapacitet” znači transportni kapacitet plina za koji operator transportnog sustava jamči da je neprekidiv u skladu s ugovorom;
 17. „stalne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava pruža u vezi sa stalnim kapacitetom;
 18. „tehnički kapacitet” znači maksimalni stalni kapacitet koji operator transportnog sustava može ponuditi korisnicima mreže, vodeći računa o cjelovitosti sustava i operativnim zahtjevima transportne mreže;
 19. „ugovoreni kapacitet” znači kapacitet koji je operator transportnog sustava dodijelio određenom korisniku mreže na temelju ugovora o transportu;
 20. „raspoloživi kapacitet” znači dio tehničkog kapaciteta koji nije raspodijeljen te je još na raspolaganju sustavu u određenom trenutku;
 21. „ugovorno zagušenje” znači situacija u kojoj razina potražnje za stalnim kapacitetom premašuje tehnički kapacitet;
 22. „primarno tržište” znači tržište kapaciteta kojima operator transportnog sustava trguje izravno;
 23. „fizičko zagušenje” znači situacija u kojoj razina potražnje za stvarnim isporukama premašuje tehnički kapacitet u određenom trenutku;
 24. „kapacitet terminala za UPP” znači kapacitet navedenog terminala za ukapljivanje prirodnog plina ili prihvat, iskrcaj, pomoćne usluge, privremeno skladištenje i ponovno uplivanje ukapljenog prirodnog plina;
 25. „radni volumen” znači obujam plina koji korisnik sustava skladišta plina ima pravo rabiti za skladištenje plina;
 26. „kapacitet povlačenja” znači brzina kojom korisnik sustava skladišta plina ima pravo povući plin iz sustava skladišta plina;
 27. „kapacitet utiskivanja” znači brzina kojom korisnik sustava skladišta plina ima pravo utisnuti plin u sustav skladišta plina;
 28. „skladišni kapacitet” znači kombinacija radnog volumena, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja.
2. Ne dovodeći u pitanje definicije iz stavka 1. ovog članka, definicije sadržane u članku 2. Direktive 2009/73/EZ koje imaju veze s primjenom ove Uredbe također se primjenjuju, uz izuzetak definicije transporta iz točke 3. tog članka.
- Definicije iz točaka 3. do 23. stavka 1. ovog članka koje se tiču transporta, analogijom se primjenjuju na sustave skladišta plina i terminale za UPP.

Članak 3.

Certificiranje operatora transportnih sustava

1. Komisija razmatra svaku obavijest u vezi s odlukom o certificiranju operatora transportnog sustava, kako je propisano člankom 10. stavkom 6. Direktive 2009/73/EZ, čim je zaprimila. U roku od dva mjeseca od dana primitka takve obavijesti, Komisija dostavlja svoje mišljenje relevantnom nacionalnom regulatornom tijelu u pogledu njezine usklađenosti s člankom 10. stavkom 2. ili člankom 11. te člankom 9. Direktive 2009/73/EZ.

Pri izradi mišljenja iz prvog podstavka Komisija može zatražiti da Agencija izda svoje mišljenje o odluci nacionalnog regulatornog tijela. U tom se slučaju razdoblje od dva mjeseca iz prvog podstavka produljuje za dodatna dva mjeseca.

U nedostatku mišljenja Komisije u rokovima koji su navedeni u prvom i drugom podstavku smatra se da Komisija nema prigovora na odluku regulatornog tijela.

2. U roku od dva mjeseca od primitka mišljenja Komisije nacionalno regulatorno tijelo donosi svoju konačnu odluku u pogledu certificiranja operatora transportnog sustava, što je više moguće vodeći računa o tom mišljenju. Odluka regulatornog tijela i mišljenje Komisije zajedno se objavljuju.

3. Regulatorna tijela i/ili Komisija mogu u bilo kojoj fazi postupka zatražiti od operatora transportnog sustava i/ili poduzeća koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe sve informacije koje su im potrebne za izvršavanje njihovih zadataka na temelju ovog članka.

4. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

5. Komisija može usvojiti smjernice u kojima se navode detalji postupka koji treba slijediti radi primjene stavaka 1. i 2. ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

6. Ako je Komisija primila obavijest o certificiranju operatora transportnog sustava na temelju članka 9. stavka 10. Direktive 2009/73/EZ, Komisija donosi odluku u vezi s certificiranjem. Regulatorno tijelo poštuje odluku Komisije.

Članak 4.

Europska mreža operatora transportnih sustava za plin

Svi operatori transportnih sustava surađuju na razini Zajednice putem ENTSO-a za plin kako bi podržali dovršenje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina i prekograničnu trgovinu, te kako bi osigurali optimalno upravljanje, usklađen rad i stabilan tehnički razvoj transportne mreže prirodnog plina.

Članak 5.

Osnivanje ENTSO-a za plin

1. Do 3. ožujka 2011. operatori transportnih sustava za plin Komisiji i Agenciji dostavljaju nacrt statuta, popis članova i nacrt poslovnika, uključujući pravilnik o savjetovanju s drugim zainteresiranim stranama, ENTSO-a za plin koju treba osnovati.

2. U roku od dva mjeseca od dana primitka Agencija, nakon formalnog savjetovanja s organizacijama koje predstavljaju sve zainteresirane strane, posebno korisnike sustava, uključujući kupce, Komisiji podnosi mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika.

3. Komisija daje mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika, vodeći računa o mišljenju Agencije iz stavka 2., u roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Agencije.

4. U roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Komisije operatori transportnih sustava uspostavljaju ENTSO za plin, usvajaju i objavljuju njegov statut i poslovnik.

Članak 6.

Uspostavljanje mrežnih kodeksa

1. Nakon savjetovanja s Agencijom, ENTSO-om za plin i drugim zainteresiranim stranama, Komisija izrađuje godišnji popis prioriteta u kojem navodi područja iz članka 8. stavka 6. koja treba uključiti u izradu mrežnih kodeksa.

2. Komisija traži da joj Agencija u razumnom roku, koji nije dulji od šest mjeseci, dostavi neobvezujuću okvirnu smjernicu (okvirna smjernica) u kojoj su u skladu s člankom 8. stavkom 7. utvrđena jasna i objektivna načela za izradu mrežnih kodeksa koji se odnose na područja navedena na popisu prioriteta. Svaka okvirna smjernica doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta. Komisija može produljiti taj rok na utemeljeni zahtjev Agencije.

3. Agencija se tijekom razdoblja koje nije kraće od dva mjeseca formalno savjetuje s ENTSO-om za plin i drugim zainteresiranim stranama u pogledu okvirne smjernice, na otvoren i transparentan način.

4. Ako Komisija smatra da okvirna smjernica ne doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta, ona može zatražiti da Agencija u razumnom roku preispita okvirnu smjernicu i ponovno je dostavi Komisiji.

5. Ako Agencija ne dostavi ili ponovno ne dostavi okvirnu smjernicu u roku koji je Komisija utvrdila na temelju stavka 2. ili 4., dotičnu okvirnu smjernicu izrađuje Komisija.

6. Komisija traži da ENTSO za plin u razumnom roku, koji nije dulji od 12 mjeseci, Agenciji dostavi mrežni kodeks koji je u skladu s relevantnom okvirnom smjernicom.

7. Agencija upućuje ENTSO-u za plin obrazloženo mišljenje o mrežnom kodeksu u roku od tri mjeseca od dana njegovog primitka, tijekom kojeg se roka Agencija može formalno savjetovati s odgovarajućim zainteresiranim stranama.

8. ENTSO za plin može izmijeniti mrežni kodeks vodeći računa o mišljenju Agencije i ponovno ga dostaviti Agenciji.

9. Nakon što Agencija utvrdi da je mrežni kodeks usklađen s relevantnom okvirnom smjernicom, ona dostavlja mrežni kodeks Komisiji i može preporučiti njegovo usvajanje u razumnom roku. Ako Komisija ne usvoji taj mrežni kodeks, ona navodi razloge za to.

10. Ako ENTSO za plin ne izradi mrežni kodeks u roku koji je Komisija odredila na temelju stavka 6., Komisija može zatražiti da Agencija pripremi nacrt mrežnog kodeksa na temelju relevantne okvirne smjernice. Agencija tijekom izrade nacrta mrežnog kodeksa može provesti dodatno savjetovanje na temelju ovog stavka. Agencija Komisiji dostavlja nacrt mrežnog kodeksa koji je izrađen na temelju ovog stavka te može preporučiti njegovo usvajanje.

11. Komisija može, na vlastitu inicijativu ako ENTSO za plin ne izradi mrežni kodeks ili Agencija ne izradi nacrt mrežnog kodeksa kako je predviđeno u stavku 10. ovog članka, ili na preporuku Agencije na temelju stavka 9. ovog članka, usvojiti jedan ili više mrežnih kodeksa za područja koja su navedena u članku 8. stavku 6.

Ako Komisija predloži usvajanje mrežnog kodeksa na vlastitu inicijativu, ona se tijekom razdoblja koje nije kraće od dva mjeseca savjetuje s Agencijom, ENTSO-om za plin i svim zainteresiranim stranama u pogledu nacrta mrežnog kodeksa. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

12. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo Komisije da usvoji te izmjeni smjernice koje su utvrđene u članku 23.

Članak 7.

Izmjene mrežnih kodeksa

1. Nacrte izmjena bilo kojeg mrežnog kodeksa koji je usvojen na temelju članka 6. Agenciji mogu predložiti osobe koje bi mogle biti zainteresirane za taj mrežni kodeks, uključujući ENTSO za plin, operatore transportnih sustava, korisnike mreže i potrošače. Agencija također može predložiti izmjene na vlastitu inicijativu.

2. Agencija se savjetuje sa svim zainteresiranim stranama u skladu s člankom 10. Uredbe (EZ) br. 713/2009. Nakon tog postupka Agencija može Komisiji uputiti utemeljene prijedloge izmjena, uz objašnjenje kako su takvi prijedlozi usklađeni s ciljevima mrežnih kodeksa iz članka 6. stavka 2. ove Uredbe.

3. Komisija može usvojiti, vodeći računa o prijedlozima Agencije, izmjene mrežnih kodeksa koji su usvojeni na temelju članka 6. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

4. Razmatranje predloženih izmjena u skladu s postupkom iz članka 28. stavka 2. ograničeno je aspektima koji se tiču predložene izmjene. Te predložene izmjene ne dovode u pitanje druge izmjene koje Komisija može predložiti.

Članak 8.

Zadaci ENTSO-a za plin

1. ENTSO za plin izrađuje mrežne kodekse za područja iz stavka 6. ovog članka na zahtjev koji mu je u skladu s člankom 6. stavkom 6. uputila Komisija.

2. ENTSO za plin može izraditi mrežne kodekse za područja iz stavka 6. radi ostvarivanja ciljeva iz članka 4. kada se ti mrežni kodeksi ne odnose na područja obuhvaćena zahtjevom koji mu je uputila Komisija. Ti se mrežni kodeksi dostavljaju Agenciji radi davanja mišljenja. ENTSO za plin o tom mišljenju vodi računa na odgovarajući način.

3. ENTSO za plin usvaja:

(a) zajedničke instrumente za upravljanje mrežom kako bi osigurao usklađeno funkcioniranje mreže u uobičajenim uvjetima i stanju nužde, uključujući zajedničku ljestvicu za klasifikaciju incidenata i planove istraživanja;

(b) neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na razini Zajednice (plan razvoja mreže na razini Zajednice), uključujući europsku prognozu dostatnosti opskrbe, jednom u dvije godine;

(c) preporuke o usklađivanju tehničke suradnje između operatora transportnih sustava Zajednice i trećih zemalja;

(d) godišnji program rada;

(e) godišnje izvješće;

(f) godišnje ljetne i zimske prognoze opskrbe.

4. Europska prognoza dostatnosti opskrbe iz stavka 3. točke (b) obuhvaća sveukupnu dostatnost plinskog sustava što se tiče postojeće i predviđene potražnje za plinom u sljedećih pet godina, kao i u razdoblju od pet do deset godina od dana te prognoze. Europska prognoza dostatnosti opskrbe temelji se na nacionalnim prognozama dostatnosti opskrbe koje su pripremili pojedinačni operatori transportnih sustava.

5. Godišnji program rada iz stavka 3. točke (d) sadrži popis i opis mrežnih kodeksa koje treba izraditi, plan za usklađivanje funkcioniranja mreže te istraživačke i razvojne aktivnosti koje treba provesti tijekom godine, kao i okvirni vremenski raspored.

6. Mrežni kodeksi iz stavaka 1. i 2. obuhvaćaju sljedeća područja, pri čemu se prema potrebi vodi računa o regionalnim posebnostima:

- (a) pravila u vezi sa sigurnošću i pouzdanošću mreže;
- (b) pravila priključivanja na mrežu;
- (c) pravila pristupa trećih strana;
- (d) pravila razmjene podataka i naplate;
- (e) pravila u vezi s interoperabilnosti;
- (f) operativni postupci u izvanrednoj situaciji;
- (g) pravila raspodjele kapaciteta i upravljanja zagušenjem;
- (h) pravila trgovanja, u vezi s tehničkim i operativnim pružanjem usluga pristupa mreži i uravnoteživanjem sustava;
- (i) pravila u vezi s transparentnošću;
- (j) pravila uravnoteživanja, uključujući s mrežom povezana pravila o postupku nominacije, pravila o naknadama za neravnotežu i pravila za operativno uravnoteživanje između mreža operatora transportnih sustava;
- (k) pravila u vezi s usklađenim tarifnim strukturama za transport; i
- (l) energetska učinkovitost plinskih mreža.

7. Mrežni se kodeksi izrađuju za pitanja povezana s prekograničnim mrežama i integracijom tržišta te ne dovode u pitanje pravo država članica da uspostave nacionalne mrežne kodekse koji ne utječu na prekograničnu trgovinu.

8. ENTSO za plin prati i analizira provedbu mrežnih kodeksa i smjernica koje je Komisija usvojila u skladu s člankom 6. stavkom 11. te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati integraciju tržišta. ENTSO za plin o svojim zaključcima obavješćuje Agenciju i uključuje rezultate analize u godišnje izvješće iz stavka 3. točke (e) ovog članka.

9. ENTSO za plin Agenciji stavlja na raspolaganje sve podatke koji su joj potrebni kako bi izvršila svoje zadatke na temelju članka 9. stavka 1.

10. Svake dvije godine ENTSO za plin usvaja i objavljuje plan razvoja mreže na razini Zajednice iz stavka 3. točke (b). Plan razvoja mreže na razini Zajednice uključuje modeliranje integrirane mreže, izradu scenarija, europsku prognozu dostatnosti opskrbe i procjenu otpornosti sustava.

Plan razvoja mreže na razini Zajednice posebno:

- (a) se temelji na nacionalnim planovima ulaganja, vodeći računa o regionalnim planovima ulaganja iz članka 12. stavka 1. te, prema potrebi, aspektima planiranja mreže na razini Zajednice, uključujući smjernice za transeuropske energetske mreže, u skladu s Odlukom br. 1364/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
- (b) što se tiče prekograničnih spojnih plinovoda, temelji se i na razumnim potrebama različitih korisnika mreže i uključuje dugoročne obveze ulagača iz članaka 14. i 22. Direktive 2009/73/EZ; te
- (c) ukazuje na manjak ulaganja, posebno u pogledu prekograničnih kapaciteta.

Što se tiče drugog podstavka točke (c), planu razvoja mreže na razini Zajednice može se priložiti pregled prepreka za povećanje prekograničnih kapaciteta mreže, koje proizlaze iz različitih postupaka ili praksi odobravanja.

11. Agencija preispituje nacionalne desetogodišnje planove razvoja mreže kako bi procijenila jesu li usklađeni s planom razvoja mreže na razini Zajednice. Pronađe li Agencija neusklađenosti između određenog nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže i plana razvoja mreže na razini Zajednice, ona preporuča izmjenu tog nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže ili, ovisno o slučaju, plana razvoja mreže na razini Zajednice. Ako je taj nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže izrađen u skladu s člankom 22. Direktive 2009/73/EZ, Agencija preporuča da nadležno nacionalno regulatorno tijelo izmijeni nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže u skladu s člankom 22. stavkom 7. te direktive i da o tome obavijesti Komisiju.

12. ENTSO za plin Komisiji na njezin zahtjev priopćuje svoje mišljenje o usvajanju smjernica predviđenih u članku 23.

Članak 9.

Praćenje od strane Agencije

1. Agencija prati izvršavanje zadataka ENTSO-a za plin iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3. te podnosi izvješće Komisiji.

⁽¹⁾ SL L 262, 22.9.2006., str. 1.

Agencija prati kako ENTSO za plin provodi mrežne kodekse koji su izrađeni na temelju članka 8. stavka 2. i mrežnih kodeksa koji su izrađeni u skladu s člankom 6. stavcima 1. do 10., a koje Komisija nije usvojila na temelju članka 6. stavka 11. Ako ENTSO za plin nije proveo takve mrežne kodekse, Agencija traži da ENTSO za plin dostavi propisno obrazloženo objašnjenje o razlozima za taj propust. Agencija obavješćuje Komisiju o tom objašnjenju i dostavlja svoje mišljenje o njemu.

Agencija prati i analizira provedbu mrežnih kodeksa i smjernica koje je Komisija usvojila, kako je utvrđeno u članku 6. stavku 11., te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati integraciju tržišta kao i na nediskriminaciju, djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta, te podnosi izvješće Komisiji.

2. ENTSO za plin Agenciji radi davanja mišljenja dostavlja nacrt plana razvoja mreže na razini Zajednice, nacrt godišnjeg programa rada, uključujući informacije o postupku savjetovanja i ostale isprave iz članka 8. stavka 3.

U roku od dva mjeseca od dana primitka Agencija dostavlja ENTSO-u za plin i Komisiji propisno obrazloženo mišljenje i preporuke, ako smatra da nacrt godišnjeg programa rada ili nacrt plana razvoja mreže na razini Zajednice, koje je dostavio ENTSO za plin, ne doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju, učinkovitim funkcioniranjem tržišta ili dostatnoj količini prekograničnih spojnih plinovoda kojima mogu pristupiti treće strane.

Članak 10.

Savjetovanje

1. Tijekom izrade mrežnih kodeksa, nacrt plana razvoja mreže na razini Zajednice i godišnjeg programa rada iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3., ENTSO za plin provodi sveobuhvatni postupak savjetovanja u ranoj fazi, na otvoren i transparentan način, uključujući sve relevantne sudionike na tržištu, a posebno organizacije koje predstavljaju sve zainteresirane strane, u skladu s poslovníkom iz članka 5. stavka 1. U to su savjetovanje uključena i nacionalna regulatorna tijela te druga nacionalna tijela, poduzeća za opskrbu i proizvodnju, korisnici mreže, uključujući kupce, operatori distribucijskih sustava, uključujući odgovarajuća gospodarska udruženja, tehnička tijela i udruženja zainteresiranih strana. Cilj je savjetovanja prikupiti mišljenja i prijedloge svih zainteresiranih strana tijekom postupka odlučivanja.

2. Sve isprave i zapisnici sa sastanaka koji se odnose na savjetovanje iz stavka 1. objavljuju se.

3. Prije nego što usvoji godišnji program rada i mrežne kodekse iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3., ENTSO za plin

navodi na koji je način uzeo u obzir primjedbe koja su zaprimljene tijekom savjetovanja. Ako primjedbe nije uzeo u obzir, to obrazlaže.

Članak 11.

Troškovi

Troškove koji su povezani s djelatnostima ENTSO-a za plin iz članka 4. do 12. snose operatori transportnih sustava te se o njima vodi računa pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju te troškove samo ako su razumni i proporcionalni.

Članak 12.

Regionalna suradnja operatora transportnih sustava

1. Operatori transportnih sustava uspostavljaju regionalnu suradnju unutar ENTSO-a za plin kako bi doprinijeli zadacima iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3. Oni posebno svake dvije godine objavljuju regionalni plan ulaganja te mogu donositi odluke o ulaganjima na temelju tog regionalnog plana ulaganja.

2. Operatori transportnih sustava podržavaju praktične dogovore kako bi osigurali optimalno upravljanje mrežom i promiču razvoj trgovanja energijom, koordiniranu raspodjelu prekograničnih kapaciteta uz pomoć nediskriminirajućih tržišnih rješenja, pomno prateći konkretne prednosti implicitnih aukcija za kratkoročnu raspodjelu i integraciju mehanizama uravnoteživanja.

3. Za potrebe ostvarivanja ciljeva koji su navedeni u stavcima 1. i 2. Komisija može definirati zemljopisno područje na koje se odnosi pojedina regionalna struktura za suradnju, vodeći računa o postojećim regionalnim strukturama za suradnju. Svakoj je državi članici dozvoljeno promicati suradnju u više zemljopisnih područja. Mjera iz prve rečenice, namijenjena izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvaja se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

U tu svrhu Komisija se savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za plin.

Članak 13.

Tarife za pristup mrežama

1. Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun, koje primjenjuju operatori transportnih sustava, a odobravaju regulatorna tijela prema članku 41. stavku 6. Direktive 2009/73/EZ, kao i tarife objavljene prema članku 32. stavku 1. te direktive, transparentne su, vode računa o potrebi za cjelovitošću sustava i njegovom poboljšanju te odražavaju stvarno nastale troškove, u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog operatora sustava te su transparentne, iako obuhvaćaju primjerenu dobit od ulaganja i, kad je primjereno, vode računa o uspoređivanju tarifa koje provode regulatorna tijela. Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun primjenjuju se na nediskriminirajući način.

Države članice mogu odlučiti da je tarife moguće utvrditi i uz pomoć tržišnih mehanizama kao što su aukcije, pod uvjetom da takve mehanizme i prihode koji proizlaze iz njih odobri regulatorno tijelo.

Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun olakšavaju učinkovito trgovanje plinom i tržišno natjecanje, a istodobno sprečavaju unakrsno subvencioniranje između korisnika mreže, pružaju poticaje za ulaganja te održavaju ili stvaraju mogućnost uzajamnog djelovanja transportnih mreža.

Tarife za korisnike mreže nediskriminirajuće su i posebno se određuju za svaku ulaznu ili izlaznu točku transportnog sustava. Mehanizme raspodjele troškova i metodologiju utvrđivanja stopa u pogledu ulaznih i izlaznih točaka odobravaju nacionalna regulatorna tijela. Od 3. rujna 2011. države članice osiguravaju da se nakon prijelaznog razdoblja mrežne naknade ne izračunavaju na temelju ugovornih pravaca.

2. Tarife za pristup mreži niti ograničavaju tržišnu likvidnost niti narušavaju prekograničnu trgovinu različitih transportnih sustava. Ako razlike u tarifnim strukturama ili mehanizmima uravnoteživanja ometaju trgovinu između transportnih sustava, neovisno o članku 41. stavku 6. Direktive 2009/73/EZ, operatori transportnih sustava u bliskoj suradnji s nadležnim nacionalnim tijelima aktivno podržavaju zbližavanje tarifnih struktura i načela naplaćivanja, pa i što se tiče uravnoteživanja.

Članak 14.

Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Operatori transportnih sustava:

- (a) osiguravaju da pružaju usluge svim korisnicima mreže, bez diskriminacije;
- (b) pružaju stalne i prekidive usluge za pristup trećih strana. Cijena prekidivog kapaciteta odražava vjerojatnost prekida;
- (c) korisnicima mreže pružaju dugoročne i kratkoročne usluge.

S obzirom na prvi podstavak točku (a), ako operator transportnog sustava pruža istu uslugu različitim kupcima, on to čini na temelju istovrijednih ugovornih uvjeta, bilo da koristi usklađene ugovore o transportu ili zajednički mrežni kodeks koji je odobrilo nadležno tijelo u skladu s postupkom utvrđenim u članku 41. Direktive 2009/73/EZ.

2. Ugovori o transportu koji su sklopljeni s netipskim datumom početka primjene ili kraćim trajanjem od tipskoga godišnjeg ugovora o transportu nemaju za posljedicu proizvoljno više ili niže tarife koje ne odražavaju tržišnu vrijednost usluge, u skladu s načelima utvrđenima u članku 13. stavku 1.

3. Ako je potrebno, usluge za pristup trećih strana mogu se odobriti uz primjerena jamstva korisnika mreže s obzirom na bonitet takvih korisnika. Ta jamstva ne predstavljaju neopravdane prepreke za ulazak na tržište te su nediskriminirajuća, transparentna i proporcionalna.

Članak 15.

Usluge za pristup trećih strana s obzirom na sustave skladišta plina i terminale za UPP

1. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina:

- (a) svim korisnicima mreže, bez diskriminacije, pružaju usluge koje zadovoljavaju potražnju tržišta; posebno, ako operator terminala za UPP ili sustava skladišta plina pruža istu uslugu različitim kupcima, on to čini na temelju istovrijednih ugovornih uvjeta;
- (b) pružaju usluge koje su uskladive s uporabom međusobno povezanih sustava za transport plina i olakšavaju pristup putem suradnje s operatorom transportnog sustava; i
- (c) objavljuju relevantne informacije, posebno podatke o uporabi i raspoloživosti usluga, u vremenskom okviru koji je uskladiv s razumnim trgovinskim potrebama korisnika terminala za UPP ili sustava skladišta plina, pod uvjetom da objavu tih informacija prati nacionalno regulatorno tijelo.

2. Svaki operator sustava skladišta plina:

- (a) pruža stalne i prekidive usluge za pristup trećih strana; cijena prekidivog kapaciteta odražava vjerojatnost prekida;
- (b) korisnicima sustava skladišta plina pruža dugoročne i kratkoročne usluge; i
- (c) korisnicima sustava skladišta plina nudi pakete usluga i razdvojene usluge u pogledu radnog volumena skladišta, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja.

3. Ugovori o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina nemaju za posljedicu proizvoljno više tarife, ako su potpisani:

- (a) izvan plinske godine s netipskim datumom početka primjene; ili
- (b) s kraćim trajanjem od tipskog ugovora o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina, sklopljenog na godišnjoj osnovi.

4. Ako je potrebno, usluge za pristup trećih strana mogu se odobriti uz primjerena jamstva korisnika mreže s obzirom na bonitet takvih korisnika. Ta jamstva ne predstavljaju neopravdane prepreke za ulazak na tržište te su nediskriminirajuća, transparentna i proporcionalna.

5. Ugovorna ograničenja zahtijevanog minimalnog kapaciteta terminala za UPP i skladišnog kapaciteta opravdavaju se na temelju tehničkih ograničenja i omogućavaju pristup uslugama skladištenja manjim korisnicima sustava skladišta plina.

Članak 16.

Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupaka upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Sudionicima na tržištu se na svim odgovarajućim točkama iz članka 18. stavka 3. stavlja na raspolaganje maksimalni kapacitet, vodeći računa o cjelovitosti sustava i učinkovitom funkcioniranju mreže.

2. Operator transportnog sustava provodi i objavljuje nediskriminirajuće i transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta, koji:

- (a) osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovitu, najveću moguću primjenu tehničkog kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu i prekograničnu trgovinu prirodnim plinom;
- (b) su uskladivi s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs“), a pritom su fleksibilni i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju; i
- (c) su uskladivi sa sustavima država članica za pristup mreži.

3. Operator transportnog sustava provodi i objavljuje nediskriminirajuće i transparentne postupke upravljanja zagušenjem koji olakšavaju prekograničnu trgovinu prirodnim plinom na nediskriminirajućoj osnovi i koji se temelje na sljedećim načelima:

- (a) u slučaju ugovornog zagušenja operator transportnog sustava nudi neiskorišteni kapacitet na primarnom tržištu, i to najmanje na „day-ahead“ osnovi (jedan dan unaprijed) i kao neprekidivi kapacitet; i
- (b) korisnici mreže koji žele preprodati ili dati u zakup svoj neiskorišteni ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju pravo to i učiniti.

Što se tiče prvog podstavka točke (b) država članica može zatražiti da korisnici mreže o tome obavijeste operatora transportnog sustava.

4. U slučaju fizičkog zagušenja operator transportnog sustava ili regulatorna tijela, ovisno o slučaju, primjenjuju nediskriminirajuće, transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta.

5. Operatori transportnih sustava redovito procjenjuju potražnju tržišta za novim ulaganjima. Pri planiranju novih ulaganja operatori transportnih sustava procjenjuju potražnju tržišta i vode računa o sigurnosti opskrbe.

Članak 17.

Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupaka upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore sustava skladišta plina i terminala za UPP

1. Sudionicima na tržištu se na raspolaganje stavlja maksimalni kapacitet sustava skladišta plina i terminala za UPP, vodeći računa o cjelovitosti i funkcioniranju sustava.

2. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina provode i objavljuju nediskriminirajuće i transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta, koji:

- (a) osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovito i najveće moguće korištenje kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu;
- (b) su uskladivi s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs“), a pritom su fleksibilni i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju; i
- (c) su uskladivi sa priključenim sustavima za pristup mreži.

3. Ugovori o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina sadrže mjere radi sprečavanja gomilanja kapaciteta, vodeći računa o sljedećim načelima koja se primjenjuju u slučaju ugovornog zagušenja:

- (a) operator sustava mora bez odlaganja ponuditi neiskorišteni kapacitet terminala za UPP i sustava skladišta plina na primarnom tržištu; za sustave skladišta plina to mora biti najmanje na „day-ahead“ osnovi i kao prekidivi kapacitet;
- (b) korisnici terminala za UPP i sustava skladišta plina koji žele preprodati svoj ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju pravo to i učiniti.

Članak 18.

Zahtjevi o transparentnosti s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Operator transportnog sustava objavljuje detaljne podatke o uslugama koje pruža i odgovarajućim uvjetima koje primjenjuje, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici mreže ostvarili djelotvoran pristup mreži.

2. Kako bi osigurali transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali učinkovito korištenje plinske mreže, operatori transportnih sustava ili nadležna nacionalna tijela objavljuju, u razumnim okvirima, dovoljno detaljne informacije o oblikovanju, metodologiji i strukturi tarifa.

3. Svaki operator transportnog sustava za usluge koje pruža objavljuje informacije o tehničkom, ugovorenom i dostupnom kapacitetu u brojčanom obliku, za sve odgovarajuće točke, uključujući ulazne i izlazne točke, redovito i periodično te na lako razumljiv i tipizirani način.

4. Odgovarajuće točke transportnog sustava, o kojima treba objaviti informacije, odobravaju nadležna tijela nakon savjetovanja s korisnicima mreže.

5. Operator transportnog sustava uvijek otkriva informacije koje su propisane ovom Uredbom na smislen, s količinskoga gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.

6. Operator transportnog sustava objavljuje *ex ante* i *ex post* informacije o ponudi i potražnji, na temelju nominacija, prognoza i ostvarenih protoka u sustav i iz njega. Nacionalno regulatorno tijelo osigurava objavljivanje svih takvih informacija. Stupanj detalja objavljenih informacija ovisi o informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava.

Operator transportnog sustava objavljuje poduzete mjere, nastale troškove i ostvarene prihode u okviru uravnoteživanja sustava.

Sudionici na tržištu o kojima je riječ operatoru transportnog sustava dostavljaju podatke iz ovog članka.

Članak 19.

Zahtjevi o transparentnosti s obzirom na sustave skladišta plina i terminale za UPP

1. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina objavljuju detaljne informacije o uslugama koje pružaju i odgovarajućim uvjetima koje primjenjuju, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici terminala za UPP i sustava skladišta plina ostvarili djelotvoran pristup navedenim terminalima za UPP i sustavima skladišta plina.

2. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina za pružene usluge objavljuju informacije o ugovorenom i dostupnom kapacitetu sustava skladišta i terminala za UPP, u brojčanom obliku, redovito i periodično te na lako razumljiv i tipizirani način.

3. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina uvijek otkrivaju informacije koje su propisane ovom Uredbom na smislen, s količinskoga gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.

4. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina objavljuju količinu plina koja se nalazi u svakom sustavu skladišta plina ili terminalu za UPP ili skupini sustava skladišta plina, ako to odgovara načinu na koji se pristup nudi korisnicima sustava, ulaznim i izlaznim tokovima, dostupnom kapacitetu sustava skladišta plina i terminala za UPP, uključujući sustave i terminale koji su izuzeti iz pristupa trećih strana. Te se informacije priopćuju i operatoru transportnog sustava koji ih objavljuje u skupnom obliku, po sustavima ili podsustavima koji se utvrđuju putem odgovarajućih točaka. Informacije se ažuriraju najmanje jednom dnevno.

Ako je korisnik sustava skladišta plina jedini korisnik navedenog sustava, on nacionalnom regulatornom tijelu može dostaviti obrazloženi zahtjev za povjerljiv tretman podataka iz prvog podstavka. Ako nacionalno regulatorno tijelo dođe do zaključka da je takav zahtjev opravdan, posebno vodeći računa o potrebi za pronalaženjem ravnoteže između interesa legitimne zaštite poslovnih tajni, čije bi otkrivanje negativno utjecalo na cjelokupnu poslovnu strategiju korisnika sustava skladišta plina, s ciljem stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta za prirodni plin, ono može dozvoliti operatoru sustava skladišta plina da ne objavi podatke iz prvog podstavka u razdoblju od najviše jedne godine.

Drugi se podstavak primjenjuje ne dovodeći u pitanje obveze operatora transportnog sustava u vezi s priopćivanjem i objavljivanjem iz prvog podstavka, osim ako su skupni podaci identični podacima o pojedinačnom sustavu skladišta plina čije je neobjavljivanje odobrilo nacionalno regulatorno tijelo.

5. Kako bi osigurali transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali učinkovito korištenje infrastrukture, operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina ili relevantna regulatorna tijela objavljuju dovoljno detaljne informacije o oblikovanju, metodologijama i strukturi tarifa za infrastrukturu za koju je predviđen regulirani pristup trećih strana.

Članak 20.

Vođenje evidencije od strane operatora sustava

Operatori transportnih sustava, operatori sustava skladišta plina i operatori terminala za UPP drže sve informacije iz članka 18. i 19. te iz Priloga I. trećeg dijela na raspolaganju nacionalnim tijelima tijekom razdoblja od pet godina, uključujući nacionalno regulatorno tijelo, nacionalno tijelo za tržišno natjecanje i Komisiju.

Članak 21.

Pravila uravnoteživanja i naknade za neravnotežu

1. Pravila uravnoteživanja izrađuju se na pošten, nediskriminirajući i transparentan način te se temelje na objektivnim kriterijima. Pravila uravnoteživanja odražavaju stvarne potrebe sustava, vodeći računa o resursima koji su dostupni operatoru transportnog sustava. Pravila uravnoteživanja okrenuta su tržištu.

2. Kako bi korisnicima mreže omogućio pravodobno poduzimanje korektivnih mjera, operator transportnog sustava pruža dostatne, pravodobne i pouzdane *on-line* informacije o statusu uravnoteživanja korisnika mreže.

Pružene informacije odgovaraju informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava i razdoblju naplate za koje se izračunavaju naknade za neravnotežu.

Pružanje informacija na temelju ovog stavka ne naplaćuje se.

3. Naknade za neravnotežu odražavaju troškove u najvećoj mogućoj mjeri, a istodobno korisnicima mreže pružaju primjerene poticaje kako bi uravnotežili unos i povlačenje plina. Naknadama se izbjegava unakrsno subvencioniranje između korisnika mreže te se ne ometa ulazak novih sudionika na tržište.

Nadležna tijela ili operator transportnog sustava, ovisno o slučaju, objavljuju metodologije za izračunavanje naknada za neravnotežu, kao i konačne tarife.

4. Države članice osiguravaju da operatori transportnih sustava nastoje uskladiti režime uravnoteživanja i pojednostaviti strukture i razine naknada za neravnotežu kako bi se olakšalo trgovanje plinom.

Članak 22.

Trgovanje pravima na kapacitet

Svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta plina i terminala za UPP poduzima razumne mjere kako bi omogućio slobodnu trgovinu pravima na kapacitet i unaprijedio takvu trgovinu na transparentan i nediskriminirajući način. Svaki takav operator izrađuje usklađene ugovore o transportu, terminalima za UPP i sustavima skladišta plina i razvija postupke na primarnom tržištu kako bi unaprijedio sekundarno trgovanje kapacitetima i priznaje prijenos primarnih prava na kapacitete ako je o tome obaviješten od korisnika sustava.

Regulatorna se tijela obavješćuju o usklađenim ugovorima o transportu, terminalima za UPP i sustavima skladišta plina te o odgovarajućim postupcima.

Članak 23.

Smjernice

1. Ako je potrebno, u smjernicama koje osiguravaju najmanju potrebnu razinu usklađenosti za ostvarivanje ciljeva ove Uredbe navedeno je sljedeće:

- (a) detalji o uslugama za pristup trećih strana u skladu s člancima 14. i 15., uključujući vrstu, trajanje i druge zahtjeve u vezi s tim uslugama;
- (b) detalji o načelima na kojima počivaju mehanizmi za raspodjelu kapaciteta i primjeni postupaka za upravljanje zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja, u skladu s člancima 16. i 17.;
- (c) detalji o pružanju informacija, definiranju tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu i definiranju svih točaka koje su relevantne za zahtjeve u pogledu transparentnosti, uključujući informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija, u skladu s člancima 18. i 19.;

(d) detalji o metodologiji za izračun tarifa, u vezi s prekograničnom trgovinom prirodnim plinom, u skladu s člankom 13.;

(e) detalji o područjima iz članka 8. stavka 6.

U tu svrhu Komisija se savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za plin.

2. Smjernice o pitanjima iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c), s obzirom na operatore transportnih sustava, utvrđene su u Prilogu I.

Komisija može usvojiti smjernice o pitanjima iz stavka 1. ovog članka te izmijeniti smjernice iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni, među ostalim dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

3. Primjena i izmjena smjernica usvojenih prema ovoj Uredbi odražavaju razlike između nacionalnih plinskih sustava i zbog toga ne iziskuju jedinstvene detaljne odredbe i uvjete za pristup trećih strana na razini Zajednice. Međutim, mogu se postaviti minimalni zahtjevi koje treba ispuniti radi osiguravanja nediskriminirajućih i transparentnih uvjeta za pristup mreži, potrebnih za unutarnje tržište prirodnog plina, koji se zatim mogu primjenjivati s obzirom na razlike koje postoje između nacionalnih plinskih sustava.

Članak 24.

Regulatorna tijela

Pri obnašanju svojih dužnosti na temelju ove Uredbe regulatorna tijela osiguravaju postupanje po ovoj Uredbi i smjernicama koje su usvojene prema članku 23.

Kada je primjereno, ona surađuju međusobno, s Komisijom i s Agencijom, u skladu s poglavljem VIII. Direktive 2009/73/EZ.

Članak 25.

Pružanje informacija

Države članice i regulatorna tijela na zahtjev dostavljaju Komisiji sve informacije potrebne u svrhu članka 23.

Komisija utvrđuje razuman vremenski rok unutar kojeg treba dostaviti informacije, vodeći računa o složenosti i hitnosti traženih informacija.

Članak 26.

Pravo država članica da predvide detaljnije mjere

Ova Uredba ne dovodi u pitanje prava država članica da održe ili uvedu mjere koje sadrže detaljnije odredbe od onih koje su predviđene ovom Uredbom ili smjernicama iz članka 23.

Članak 27.**Sankcije**

1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koja se primjenjuju u slučaju kršenja odredaba ove Uredbe i poduzimaju sve mjere koje su potrebne kako bi se osigurala provedba tih odredaba. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice do 1. srpnja 2006. Komisiji priopćuju pravila koja odgovaraju odredbama utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1775/2005 te je bez odlaganja obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje se odnose na njih. Do 3. ožujka 2011. Komisiji priopćuju pravila koja ne odgovaraju odredbama utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1775/2005 te je bez odlaganja obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje se odnose na njih.

2. Sankcije koje su predviđene prema stavku 1. nisu kaznenopravne prirode.

Članak 28.**Odborski postupak**

1. Komisiji pomaže odbor koji je osnovan člankom 51. Direktive 2009/73/EZ.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5.a stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.

Članak 29.**Izvješće Komisije**

Komisija prati provedbu ove Uredbe. U svojem izvješću na temelju članka 52. stavka 6. Direktive 2009/73/EZ Komisija izvješćuje i o iskustvu stečenom u pogledu primjene ove Uredbe. U izvješću se posebno ispituje u kojoj je mjeri ova Uredba bila uspješna pri osiguravanju nediskriminirajućih uvjeta za pristup, koji odražavaju troškove, za plinske transportne mreže, u svrhu pružanja većeg izbora kupcima na unutarnjem tržištu koje dobro funkcionira i dugoročne sigurnosti opskrbe. Ako je potrebno, izvješću se prilažu odgovarajući prijedlozi i/ili preporuke.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. srpnja 2009.

Za Europski parlament

Predsjednik

H.-G. PÖTTERING

Članak 30.**Odstupanja i izuzeci**

Ova se Uredba ne primjenjuje na:

- (a) transportne sustave prirodnog plina koji se nalaze u državama članicama u trajanju odstupanja odobrenih na temelju članka 49. Direktive 2009/73/EZ;
- (b) novu krupnu infrastrukturu, tj. međudržavne spojne plinovode, terminale za UPP i sustave skladišta plina te značajna povećanja kapaciteta postojeće infrastrukture i izmjene takve infrastrukture, koji omogućuju razvoj novih izvora opskrbe plinom iz članka 36. stavka 1. i 2. Direktive 2009/73/EZ, koji su izuzeti iz odredaba članka 9., 14., 32., 33., 34. ili članka 41. stavaka 6., 8. i 10. te direktive, sve dok su izuzeti iz odredaba navedenih u ovom podstavku, isključujući članak 19. stavak 4. ove Uredbe; ili
- (c) transportne sustave prirodnog plina kojima su odobrena odstupanja na temelju članka 48. Direktive 2009/73/EZ.

Što se tiče prvog podstavka točke (a), države članice kojima su odobrena odstupanja na temelju članka 49. Direktive 2009/73/EZ od Komisije mogu zatražiti privremeno odstupanje od primjene ove Uredbe za razdoblje od najviše dvije godine od dana na koji istječe odstupanje iz navedene točke.

Članak 31.**Stavljanje izvan snage**

Uredba (EZ) br. 1775/2005 stavlja se izvan snage s učinkom od 3. ožujka 2011. Upućivanja na uredbu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga II.

Članak 32.**Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 3. ožujka 2011.

Za Vijeće

Predsjednik

E. ERLANDSSON

PRILOG I.

SMJERNICE ZA

1. Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Operatori transportnih sustava pružaju stalne i prekidive usluge do minimalnog razdoblja u trajanju od jednog dana.
2. Usklađeni ugovori o transportu i zajednički mrežni kodeksi izrađuju se tako da olakšavaju trgovanje i ponovnu uporabu kapaciteta koje su ugovorili korisnici mreže, a da ne ometaju oslobađanje kapaciteta.
3. Operatori transportnih sustava izrađuju mrežne kodekse i usklađene ugovore nakon primjerenog savjetovanja s korisnicima mreže.
4. Operatori transportnih sustava provode tipizirane postupke nominacije i renominacije. Oni razvijaju informacijske sustave i elektronička komunikacijska sredstva kako bi korisnicima mreže pružili odgovarajuće podatke i pojednostavili transakcije kao što su nominacije, ugovaranje kapaciteta i prijenos prava na kapacitete između korisnika mreže.
5. Operatori transportnih sustava usklađuju formalizirane postupke podnošenja zahtjeva i vrijeme odziva u skladu s najboljom praksom u sektoru, radi svođenja vremena odziva na najmanju mjeru. Nakon savjetovanja s relevantnim korisnicima mreže, a najkasnije 1. srpnja 2006., osiguravaju *on-line* elektroničke sustave za rezervaciju i potvrdu kapaciteta te postupke nominacije i renominacije.
6. Operatori transportnih sustava korisnicima mreže ne naplaćuju posebno zahtjeve za informacije i transakcije u vezi s njihovim ugovorima o transportu, koje se izvršavaju u skladu sa standardnim pravilima i postupcima.
7. Zahtjevi za informacije koji iziskuju izvanredne ili pretjerane troškove kao što su studije o izvodljivosti mogu se naplatiti posebno, pod uvjetom da se osnovanost troškova može dokazati na odgovarajući način.
8. Operatori transportnih sustava surađuju s drugim operatorima transportnih sustava pri usklađivanju održavanja vlastitih mreža kako bi na najmanju mjeru smanjili eventualne prekide transportnih usluga za korisnike mreže i operatore transportnih sustava na drugim područjima te kako bi osigurali jednake koristi u vezi sa sigurnošću opskrbe, uključujući tranzit.
9. Uz primjerenu prethodnu obavijest operatori transportnih sustava, najmanje jednom godišnje i u unaprijed određenom roku, objavljuju sva planirana razdoblja održavanja koja bi mogla utjecati na prava korisnika mreže iz ugovora o transportu i odgovarajuće operativne informacije. To uključuje ažurnu i nediskriminirajuću objavu eventualnih izmjena planiranih razdoblja održavanja i obavijesti o neplaniranom održavanju, čim te informacije postanu dostupne operatoru transportnog sustava. Tijekom razdoblja održavanja operatori transportnih sustava redovito objavljuju ažurirane informacije o detaljima, očekivanom trajanju i učinku održavanja.
10. Operatori transportnih sustava vode dnevnik stvarnog održavanja i prekida protoka do kojih je došlo te ga stavljaju na raspolaganje nadležnom tijelu na zahtjev. Na zahtjev se informacije stavljaju na raspolaganje i onima koje su pogodili prekidi.

2. Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore transportnih sustava te njihova primjena u slučaju ugovornog zagušenja

- 2.1. *Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore transportnih sustava*
 1. Mehanizmi raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem olakšavaju razvoj tržišnog natjecanja i likvidno trgovanje kapacitetima te su usklađeni s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs“). Fleksibilni su i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju.
 2. Ti mehanizmi i postupci vode računa o cjelovitosti dotičnog sustava, kao i o sigurnosti opskrbe.

3. Ti mehanizmi i postupci niti ometaju ulazak novih sudionika na tržište niti stvaraju neopravdane prepreke za ulazak na tržište. Oni ne sprečavaju sudionike na tržištu, uključujući nove sudionike na tržištu i poduzeća s malim tržišnim udjelom, da se djelotvorno natječu.
4. Ti mehanizmi i postupci osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovitu, najveću moguću primjenu tehničkog kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu.
5. Korisnici mreže obavješćuju se o okolnostima koje bi mogle utjecati na raspoloživost ugovorenog kapaciteta. Informacije o prekidima trebale bi odgovarati informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava.
6. Ako zbog cjelovitosti sustava dođe do teškoća pri ispunjavanju ugovornih obveza u vezi s isporukom, operatori transportnih sustava trebali bi bez odlaganja o tome obavijestiti korisnike mreže i potražiti nediskriminirajuće rješenje.

Operatori transportnih sustava savjetuju se s korisnicima mreže o postupcima, prije no što ih provedu, i dogovaraju ih s regulatornim tijelom.

2.2. Postupci upravljanja zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja

1. Ako se ugovoreni kapacitet ne iskoristi, operatori transportnih sustava nude ga na primarnom tržištu kao neprekidivi kapacitet putem ugovora različita trajanja, sve dok odgovarajući korisnik mreže ne ponudi taj kapacitet na sekundarnom tržištu po razumnoj cijeni.
 2. Prihodi od oslobođenog prekidivog kapaciteta dijele se u skladu s pravilima koja je predvidjelo ili odobrilo odgovarajuće regulatorno tijelo. Ta su pravila usklađena sa zahtjevom djelotvornog i učinkovitog korištenja sustava.
 3. Nadležna regulatorna tijela mogu odrediti razumnu cijenu za oslobođeni prekidivi kapacitet, vodeći računa o posebnim okolnostima koje prevladavaju.
 4. Kada je primjereno, operatori transportnih sustava u razumnoj mjeri nastoje ponuditi na tržištu barem dio neiskorištenog kapaciteta kao stalni kapacitet.
3. **Utvrđivanje tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu, utvrđivanje svih relevantnih točaka za zahtjeve o transparentnosti, informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija.**

3.1. Utvrđivanje tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu

Operatori transportnih sustava objavljuju najmanje sljedeće informacije o svojim sustavima i uslugama:

- (a) detaljan i iscrpan opis različitih ponuđenih usluga i odgovarajućih naknada;
- (b) različite vrste ugovora o transportu koje su dostupne za te usluge i, prema potrebi, mrežni kodeks i/ili uobičajene uvjete u kojima su iznesena prava i obveze svih korisnika mreže, uključujući usklađene ugovore o transportu i druge relevantne isprave;
- (c) usklađene postupke koji se primjenjuju pri korištenju transportnog sustava, uključujući definiranje ključnih pojmova;
- (d) odredbe o raspodjeli kapaciteta, upravljanju zagušenjem i postupcima protiv gomilanja i za ponovnu uporabu kapaciteta;
- (e) pravila primjenjiva na trgovanje kapacitetima na sekundarnom tržištu u pogledu operatora transportnog sustava;
- (f) ako je potrebno, razine fleksibilnosti i tolerancije koje su obuhvaćene transportnim i drugim uslugama bez zasebnog zaračunavanja, kao i eventualnu dodatno ponuđenu fleksibilnost te odgovarajuće naknade;

- (g) detaljan opis plinskog sustava operatora transportnog sustava u kojem su navedene sve odgovarajuće točke koje povezuju njegov sustav sa sustavom drugih operatora transportnih sustava i/ili plinskom infrastrukturom, kao što su terminali za ukapljeni prirodni plin (UPP) i infrastruktura koja je potrebna za pružanje pomoćnih usluga, u skladu s definicijom iz članka 2. točke 14. Direktive 2009/73/EZ;
- (h) informacije o kvaliteti plina i zahtjevima u vezi s tlakom;
- (i) pravila priključivanja na sustav kojim upravlja operator transportnog sustava;
- (j) pravodobne informacije o predloženim i/ili stvarnim izmjenama usluga ili uvjeta, uključujući stavke koje su navedene u točkama (a) do (i).

3.2. Utvrđivanje svih relevantnih točaka za zahtjeve o transparentnosti

Relevantne točke uključuju najmanje:

- (a) sve ulazne točke mreže kojom upravlja operator transportnog sustava;
- (b) najvažnije izlazne točke i izlazne zone koje predstavljaju najmanje 50 % ukupnog izlaznog kapaciteta mreže određenog operatora transportnog sustava, uključujući sve izlazne točke ili izlazne zone koje obuhvaćaju više od 2 % ukupnog izlaznog kapaciteta mreže;
- (c) sve točke koje povezuju različite mreže operatora transportnih sustava;
- (d) sve točke koje povezuju mrežu operatora transportnog sustava s terminalom za UPP;
- (e) sve bitne točke unutar mreže određenog operatora transportnog sustava, uključujući točke koje su povezane s plinskim čvorištima („gas hubs”). Bitnim se točkama smatraju sve točke u kojima bi na temelju iskustva moglo doći do fizičkog zagušenja;
- (f) sve točke koje mrežu određenog operatora transportnog sustava povezuju s infrastrukturom koja je potrebna za pružanje pomoćnih usluga, u skladu s definicijom iz članka 2. točke 14. Direktive 2009/73/EZ.

3.3. Informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija

1. Operatori transportnih sustava za sve relevantne točke čak i svakodnevno na internetu objavljuju sljedeće informacije o stanju kapaciteta, redovito i periodično te na lako razumljiv i tipiziran način:
 - (a) maksimalni tehnički kapacitet za protok u oba smjera;
 - (b) ukupni ugovoreni i prekidivi kapacitet; i
 - (c) raspoloživi kapacitet.
2. Za sve relevantne točke operatori transportnih sustava objavljuju raspoložive kapacitete za razdoblje od najmanje 18 mjeseci unaprijed i ažuriraju te informacije najmanje jednom mjesečno ili češće, ako postanu dostupne nove informacije.
3. Operatori transportnih sustava dnevno ažuriraju objavljenu dostupnost kratkoročnih usluga (dan i tjedan unaprijed) na temelju, između ostalog, nominacija, prevladavajućih ugovornih obveza i redovitih dugoročnih prognoza raspoloživog kapaciteta, i to na godišnjoj osnovi za razdoblje do deset godina i za sve relevantne točke.
4. Operatori transportnih sustava periodično objavljuju najveće i najmanje mjesečne stope iskorištenosti kapaciteta i prosječne godišnje protoke na svim relevantnim točkama za posljednje tri godine.
5. Operatori transportnih sustava vode dnevnik stvarnih ukupnih protoka za razdoblje od najmanje tri mjeseca.
6. Operatori transportnih sustava vode stvarnu evidenciju svih ugovora o kapacitetima i svih ostalih informacija u vezi s izračunavanjem i pružanjem pristupa raspoloživim kapacitetima, kojima nadležna nacionalna tijela imaju pristup radi ispunjavanja svojih dužnosti.

-
7. Operatori transportnih sustava osiguravaju lako razumljive instrumente za izračunavanje tarifa za raspoložive usluge i *on-line* provjeru raspoloživog kapaciteta.
 8. Ako operatori transportnih sustava nisu u stanju objaviti informacije u skladu s točkama 1., 3. i 7., oni se savjetuju sa svojim nadležnim nacionalnim tijelima i izrađuju akcijski plan za provedbu što je prije moguće, a najkasnije 31. prosinca 2006.
-

PRILOG II.

KORELACIJSKA TABLICA

Uredba (EZ) br. 1775/2005	Ova Uredba
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
—	Članak 3.
—	Članak 4.
—	Članak 5.
—	Članak 6.
—	Članak 7.
—	Članak 8.
—	Članak 9.
—	Članak 10.
—	Članak 11.
—	Članak 12.
Članak 3.	Članak 13.
Članak 4.	Članak 14.
—	Članak 15.
Članak 5.	Članak 16.
—	Članak 17.
Članak 6.	Članak 18.
—	Članak 19.
—	Članak 20.
Članak 7.	Članak 21.
Članak 8.	Članak 22.
Članak 9.	Članak 23.
Članak 10.	Članak 24.
Članak 11.	Članak 25.
Članak 12.	Članak 26.
Članak 13.	Članak 27.
Članak 14.	Članak 28.
Članak 15.	Članak 29.
Članak 16.	Članak 30.
—	Članak 31.
Članak 17.	Članak 32.
Prilog	Prilog I.